

Enligt sändlista

Sensorisk bedömning av alkoholdrycker inom yrkesutbildning

Utbildningsstyrelsen ger en anvisning till anordnarna av yrkesutbildning om den sensoriska bedömningen av alkoholdrycker som ingår i undervisningen inom restaurang- och cateringbranschen samt turismbranschen i fråga om minderåriga studerande. Läroanstalterna och lärarna ska ta anvisningen i beaktande när de ordnar undervisningen.

Utbildningsstyrelsen har sammanställt anvisningen tillsammans med Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) samt Turism- och Restaurangförbundet (MaRa) rf.

Bakgrund i lagstiftningen

I alkohollagen (1102/2017, AlkoL) regleras inte uttryckligen sensorisk bedömning av alkoholdrycker inom yrkesutbildningen. Det är ändå bra att känna till att det i alkohollagen ingår flera bestämmelser, vars syfte är att skydda minderåriga från de skador som alkohol orsakar. Därtill bör man beakta att det i förplägnadsrörelser och andra ställen som nämns i 85 § i alkohollagen är förbjudet att förtära alkohol om inte stället har tillstånd att servera alkohol.

Servering av alkoholdrycker

Med servering av alkoholdrycker menar man försäljning av alkoholdrycker för förtäring i lokaler som försäljaren kontrollerar eller under övervakning som ordnas av försäljaren (AlkoL 3 §). Alkoholdrycker får inte säljas eller något annat sätt genom servering överlåtas till personer som inte har fyllt 18 år och minderåriga får inte heller tillåtas inneha eller förtära alkoholdrycker på ett serveringsställe (AlkoL 37 §). På serveringsområdet får det förtäras endast sådana alkoholdrycker som sålts av innehavaren av serveringstillståndet (AlkoL 36 §).

Alkohol drycker får inte förtäras utan tillstånd för servering i förplägnadsrörelser och på andra ställen där allmänheten mot betalning får mat eller förfriskningar. Ägaren, arrangören eller ordningsvakten får inte tillåta förtäring av alkohol drycker på stället i fråga (AlkoL 85 §). Brott mot bestämmelsen kan vara en dom för alkoholförseelse (AlkoL 90 §).

Detaljhandel och annan överlåtelse av alkohol drycker

Alkohol drycker får inte säljas eller på något annat sätt inom detaljhandeln överlåtas till personer som inte har fyllt 18 år. I fråga om starka alkohol drycker gäller detta för personer som inte har fyllt 20 år (AlkoL 37 §). Alkohol drycker får inte heller utan arvode förmedlas eller överlåtas till personer till vilka det inte får säljas alkohol drycker (AlkoL 84 §). Personer som är under 18 år får inte inneha svaga alkohol drycker. I fråga om starka alkohol drycker gäller detta för personer som är under 20 år. (AlkoL 83 §).

Det kan bli fråga om en alkoholförseelse om en person uppsåtligen bjuder någon som inte fyllt 18 år på alkohol drycker så att hen blir berusad och förfarandet med hänsyn till den minderårigas ålder, mognadsnivå och övriga omständigheter som helhet kan anses klandervärt (AlkoL 90 §).

Sensorisk bedömning av alkohol drycker i en övervakad undervisningssituation

Sensorisk bedömning av alkohol drycker är en undervisningssituation, där det inte är fråga om servering av alkohol drycker och inte heller överlämnande eller förmedling av alkohol drycker som strider mot alkohollagen. Vid sensorisk bedömning av alkohol drycker är det heller inte fråga om innehav av alkohol drycker som strider mot alkohollagen, eftersom det är en ansvarig och myndig yrkeslärare som innehar alkohol dryckerna. Vid sensorisk bedömning ska alla studerande, även de minderåriga, ges en så liten mängd alkohol dryck att de inte kan bli berusade.

Sensorisk bedömning av alkohol drycker kan inte göras i sådana lokaler vid läroanstalten som hör till en förplägnadsrörelse, ett serveringsområde eller en annan lokal där det finns mat och drycker till försäljning för allmänheten. Undervisningen sker i läroanstaltens övervakade lokaler och alkohol dryckerna är anskaffade på annat sätt än med numret för serveringstillståndet.

Sensorisk bedömning är tillåten för studerande som inte fyllt 18 år, men endast med ett skriftligt tillstånd av vårdnadshavaren till den minderåriga studeranden. Ur tillståndet ska det framgå vad sensorisk bedömning innebär. Om vårdnadshavaren till en minderårig studerande inte ger sitt tillstånd, får den studerande delta i all annan sensorisk bedömning utom avsmakning. Samma tillvägagångssätt gäller om den studerande själv inte vill delta i avsmakningen.

Vid sensorisk bedömning av alkoholdrycker ska de studerande tilldelas en ytterst liten och färdigt uppmätt smakportion alkohol åt gången. I bedömningssituationen bör läraren se till att den studerande inte kan bli berusad. Läraren ska övervaka och kontrollera undervisningssituationen. Läraren och läroanstalten bär ansvar för att anvisningarna följs. Om en minderårig studerande blir berusad vid avsmakning, är det fråga om eventuell alkoholförseelse och den som bjudit alkoholdrycker åt en person som inte fyllt 18 år kan bli straffrättsligt ansvarig.

Sensorisk bedömning av alkoholdrycker innebär inte endast att smaka. En väsentlig del av bedömningen är också att bedöma dryckens doft, utseende, färg, klarhet och struktur. Smaken utgör endast en del av bedömningen. Den sensoriska bedömningen av drycker ingår i branschens yrkesutbildning och därmed är det viktigt att de studerande lär sig professionell avsmakningsteknik samt att undersöka till exempel socker- och alkoholhalten i en produkt och spår av drycker på glas. Efter avsmakningen kan drycken spottas ut. I undervisningen om alkoholdrycker som livsmedel och produkter har läraren möjlighet att ta upp och diskutera attityder till

I grunderna för grundexamen inom restaurang- och cateringbranschen (föreskrift OPH-4420-2023) och grundexamen inom turismbranschen (föreskrift OPH-4412-2023) har man utgående från kraven på kunnandet i arbetslivet lagt till och särskilt betonat produktkännedom samt färdigheter att presentera och sälja olika produkter, eftersom det här kunnandet behövs i krävande kundbetjäningssituationer.

Undervisningsråd

Satu Nygård

Detta dokument har godkänts elektroniskt i Utbildningsstyrelsens ärendehanteringssystem.

Sändlista

Anordnare av yrkesutbildning

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira

Utbildningsstyrelsen

Postadress: PB 380, 00531 Helsingfors

Besöksadress: Hagnäskajen 6, 00530 Helsingfors

Telefon: +358 295 331 000

E-post: registraturen@oph.fi

www.utbildningsstyrelsen.fi

FO-nummer: 2769790-1